

CHARAKTERYSTYKA ZAGRANICZNYCH MODELI RESOCJALIZACJI NIELETNICH OSÓB SKAZANYCH NA KARĘ POZBAWIENIA WOLNOŚCI

Artykuł analizuje doświadczenia resocjalizacji nieletnich osób skazanych na karę pozbawienia wolności w poszczególnych krajach, podjęto próbę klasyfikacji modelu resocjalizacyjnych według różnych kryteriów, uzasadniono efektywność poszczególnych technologii resocjalizacyjnych. Autor zaproponował system działań normatywno-prawnego, organizacyjnego, metodologicznego i informacyjnego wsparcia skutecznej resocjalizacji osób nieletnich na Ukrainie.

Słowa kluczowe: resocjalizacja nieletnich osób skazanych, system resocjalizacji, efektywność resocjalizacji, system wymiaru sprawiedliwości wobec nieletnich, służba kuratorska.

CHARACTERISTICS OF FOREIGN MODELS OF RESOCIALIZATION OF JUVENILES SENTENCED TO IMPRISONMENT

The paper considers international experience of resocialization of convicted minors. Offers a classification of resocialization models on different grounds and shows the efficiency of some resocialization technologies. The author proposed a system of measures legal, organizational, methodological and information support implementation of effective models resocialization of minors in Ukraine.

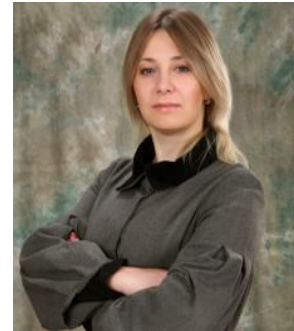
Key words: resocialization of convicted minors, resocialization system, juvenile justice system probation service.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАРУБІЖНИХ МОДЕЛЕЙ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

В статті здійснено аналіз досвіду ресоціалізації неповнолітніх осіб засуджених до позбавлення волі в окремих країн світу, класифіковано за різними критеріями моделі ресоціалізації, обґрунтовано ефективність окремих ресоціалізаційних технологій. Автором запропоновано систему заходів нормативно-правового, організаційного, методичного та інформаційного забезпечення реалізації ефективної моделі ресоціалізації неповнолітніх осіб в Україні.

Ключові слова: ресоціалізація неповнолітніх засуджених, система ресоціалізації, ефективність ресоціалізації система ювенальної юстиції, служба пробації.

Постановка наукової проблеми та її значення. На сьогодні у світі не існує єдиної, абсолютної моделі реагування на злочини неповнолітніх, а єдиним фундаментом, об'єднуючим різні системи, є міжнародні стандарти поведінки з неповнолітніми правопорушниками. Вивчення зарубіжного досвіду становить інтерес і з точки зору

N. Karpinska
starszy wykładowca
katedry
prawa i postępowania
karnego
Wschodnioeuropejskiego
Narodowego
Uniwersytetu
im. Lesi Ukrainki
(m. Łuck, Ukraina)

взаємовпливу різних факторів, що сприяють або перешкоджають ресоціалізації. Це видається, можливим лише за допомогою детального розгляду правозастосовчої практики окремих держав.

Метою статті є аналіз досвіду ресоціалізації неповнолітніх осіб засуджених до позбавлення волі в окремих країнах світу, класифікація моделей ресоціалізації.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Розвиток пенітенціарної теорії і практики характеризується протистоянням прихильників репресивного підходу (репресивна модель) до проблеми виконання кримінального покарання у виді позбавлення волі і гуманістичного підходу, в основі якого спочатку лежав принцип можливості і необхідності ресоціалізації злочинців. Становленню наукових основ концепції, реалізованої в реінтеграційній (ресоціалізаційній) моделі виконання кримінального покарання сприяли сучасні філософські, соціологічні, кримінологічні, кримінально-правові, психологічні теорії американського і західноєвропейського походження. Такий підхід дозволяє виділити деякі різновиди моделей ресоціалізації характерних для різних країн, і визначити їх основні особливості. Відзначаючи безперечність наявності спільних рис тієї чи іншої правової сім'ї, класифікація представлених моделей не завжди, обумовлена прийнятим в рамках теорії права поділом на правові системи (сім'ї).

Ресоціалізація як в організаційно-правовому так і в змістовому аспектах, насамперед, залежить від наявності ювенальної юстиції або загального кримінального судочинства щодо неповнолітніх. Ефективність ресоціалізації в рамках діючих систем ювенальної юстиції визначається сукупністю таких характеристик як раннє втручання і включення відповідних служб в роботу з неповнолітніми; соціальна складова; оперативність впливу; послідовність та індивідуалізація підходу залежно від поведінки неповнолітнього, його ситуації; варіативність (дій, технологій, методик, допоміжних структур, готових включитися в ресоціалізацію).

Залежно від того, чи система ювенальної юстиції є структурним елементом кримінального судочинства чи системи соціальної допомоги можна виділити чотири типи систем ресоціалізації.

Першому типу систем ресоціалізації притаманно співвідношення правових механізмів ювенальної юстиції із загальними процедурами кримінального судочинства, а ресоціалізація – з основними тенденціями соціальної політики (Німеччина, Нідерланди, Велика Британія).

Для другого типу характерно співвідношення правових механізмів ювенальної юстиції із загальними процедурами кримінального судочинства, однак виокремлення групи служб які забезпечують соціальні сервіси для неповнолітніх засуджених (США, Канада, Японія).

До третього типу належить система ресоціалізації в якій в діючу систему соціального захисту вбудована система служб з ресоціалізації (Італія, Франція).

Четвертий тип характеризується відмінністю ювенальної юстиції і від системи кримінального судочинства, і від системи соціальної допомоги: для засуджених розробляються особливі програми ресоціалізації (Польща, Нова Румунія).¹

Залежно від правової (законодавчої) регламентації ресоціалізації держави поділяємо на дві групи:

¹ Шмидт, В. Р. Интеграция подростков в конфликте с законом: зарубежный опыт / В. Р. Шмидт. – М.: Центр содействия реформе уголовного правосудия. – 2007. – С.7.

1) законодавство яких безпосередньо закріплює необхідність ресоціалізації засуджених: наприклад, КК штату Техас в ст. 1.02 закріплює необхідність «... соціального відновлення особистості (resocialization) засуджених ...»¹; п. 2 ст. 102 Модельного КК США (1962 р); закріплює сприяння соціальному відновленню особи злочинця; в законодавстві Франції найбільш докладно регламентують питання ресоціалізації норми, що відносяться до відбування покарання неповнолітніми; КВК Німеччини закріплює ресоціалізацію засуджених як основне завдання виконання покарань. Згідно КВК Німеччини засобами ресоціалізації виступають «людські умови» утримання ув'язнених, одиночне розміщення в камерах під час відпочинку, сну (абз. 1 § 18 КВК); трудова діяльність, шкільна і професійна освіта; за необхідності терапевтичні процедури (наприклад, у соціально-терапевтичних установах або відділеннях); перехід на «відкритий» (полегшений) режим відбування покарання із збільшенням числа побачень; пом'якшення режиму виконання покарання, що полягає в регулярних вільних (без нагляду) виходах за межі території виправної установи; інтенсивна підготовка до звільнення.²

б) в законодавстві яких ресоціалізація безпосередньо не закріплена, однак, ресоціалізація як мета виконання покарання впливає із загальної політики держави: так, на думку правників, кінцевою метою виправлення засудженого в Англії є його ресоціалізація; кримінальне законодавство Нідерландів закріплює необхідність індивідуалізації підходу до засудженого при призначенні виправної установи для нього з урахуванням можливостей для ресоціалізації (ст. 12 КК); діяльність пенітенціарної системи США також пронизана ідеєю ресоціалізацією.

Беручи до уваги той факт, що спільною ознакою для сучасних моделей ресоціалізації є їхня належність до системи виконання покарань, відповідно до існуючих систем організації ресоціалізації можна виокремити три групи держав:

1) в яких існує відносно самостійна система ресоціалізації засуджених: наприклад, у Франції з 2006 року ресоціалізацією засуджених у виправних установах займаються вихователі які не є пенітенціарними співробітниками;

2) в яких роботу з ресоціалізації здійснюють як працівники пенітенціарної системи, так і державні та громадські соціальні працівники (Німеччина);

3) в яких засуджених залучають до участі в спеціально розроблених індивідуальних та групових програмах їх ресоціалізації, що може виступати умовою їх умовно-дострокового звільнення (Німеччина, Франція та ін.)

На нашу думку, для виявлення найбільш значущих характеристик і формування гіпотетичної моделі ефективно діючої системи ресоціалізації неповнолітніх осіб, в тому числі жіночої статі, необхідно більш детально розглянути окремі аспекти реалізації на практиці на прикладі окремих країн, облік або запозичення елементів яких може знадобитися при формуванні в Україні цілісної, комплексної державної політики (і, відповідно, системи законодавства, визначення правового статусу суб'єктів і т. д.) ресоціалізації неповнолітніх осіб засуджених до позбавлення волі.

¹ Уголовный кодекс штата Техас. Принят Законодательным собранием штата Техас. 63-я законодательная сессия Законодательного собрания штата» Техас, вступил в силу с 1 янв. 1974 г. с изм. и доп. на 1 июля 2003 г. / науч. ред. И. Д. Козочкин; пер. с англ. Д. Р. Осипова, И. Д. Козочкин. - СПб.: Изд-во Р. Асланова «Юрид. центр Пресс», 2006. – 576 с.

² Свод законов США // Уголовное законодательство зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии, Японии) : сб. законодательных материалов / под ред. И. Д. Козочкина. – М. – 1999. – С. 89-90.

В основі реагування на злочинність неповнолітніх у Німеччині лежить не каральний, а виховний (освітній) принцип.¹ Результатом реформування закону про ювенальну юстицію (1990 р.) став розширений перелік засобів ресоціалізації щодо неповнолітніх злочинців, а саме: залучення до громадських робіт, забезпечення суспільного піклування, різноманітних соціально-психологічних тренінгів, комплексну процедури медіації. Координацію у застосуванні спектру ресоціалізаційних засобів здійснює соціальний працівник, який являється представником департаменту молодіжної політики. Соціальний працівник бере активну участь у судовому процесі у справах неповнолітніх, діючи в інтересах неповнолітньої особи яка вчинила злочин, готує так звану «соціальну доповідь», в якій надає суду комплексну характеристику усіх сфер його життя та пропонує відповідну міру покарання. Вказаний захід спрямований і на зниження навантаження ювенальних судів. У одного соціального працівника знаходяться одночасно не більше 10-15 справ, в той час як у офіцера пробації під наглядом знаходиться близько 70 засуджених.

Латвія зі створенням Державної служби пробації вступила в число тих держав, які здійснюють свою кримінальну політику з метою досягнення довгострокових змін в моделі соціальної поведінки правопорушника, дотримуючись прав та інтересів кожного індивіда. Така політика держави зміцнює суспільну безпеку і зменшує кількість причин, що спонукають до вчинення нових правопорушень».² Державна служба пробації Латвії виконує такі функції як надання досудових доповідей суду і прокурору; розробка та здійснення програм корекції соціальної поведінки неповнолітніх осіб, які вчинили злочин та здійснення нагляду за ними; надання допомоги особам, звільненим з установ виконання покарань; забезпечення виконання громадських робіт неповнолітніми злочинцями; організація процесу примирення за допомогою посередника між потерпілим і жертвою злочину.

До інспекторів служби пробації пред'являють високі вимоги, вони складають іспит, потім беруть участь в публічному конкурсі на заміщення цієї посади, їх беруть на випробувальний термін, а після зарахування на роботу вони в обов'язковому порядку змушені проходити курси з підвищення кваліфікації. Також, служба пробації дуже тісно взаємодіє з волонтерами та громадськими організаціями, які готові сприяти в ресоціалізації неповнолітніх осіб. З іншого боку результатом вказаної співпраці є інформування суспільства про принципи, цілі і результати пробації. Вважаємо, що для України досвід пробації в Латвії буде корисний в аспекті введення інспекторів пробації, які спеціалізуються безпосередньо на ресоціалізації неповнолітніх, та діятимуть в їх інтересах.

У США існує близько 3500 судів у справах неповнолітніх. Відмінною ознакою американських судів є поєднання в них характеристик благодійних організацій і, в той же час, установ зі здійснення соціального нагляду. Незважаючи на те, що в американській правовій системі є багато тонкощів стосовно призначення покарання для неповнолітнього, багато експертів США вважають, що у зв'язку з плінністю кадрів, браком знань, суддя нерідко не може правильно оцінити ситуацію і грамотно призначити покарання, що згодом може негативно вплинути на соціальну реабілітацію підлітка. Внаслідок цього експерти дійшли висновку про необхідність призначати на довічний термін суддів у справах

¹ Шиловская А.Л. Принудительные меры воспитательного воздействия: оценка состояния и перспективы развития / А. Л. Шиловская. М.: Ин-т права и публичной политики – 2009. – С.51-54

² Юревичиус И. Дорога к Латвийской службе пробації // Вопросы ювенальной юстиции / И. Юревичиус. – 2009. – № 1. – С.23-24.

неповнолітніх¹. Така пропозиція варта уваги. Цілком можливий і розгляд цієї пропозиції в рамках питання утворення окремих судів у справах неповнолітніх. Вузька спеціалізація суддів у справах неповнолітніх в Україні, на нашу думку, забезпечила б індивідуальний підхід в ресоціалізації, дозволила б більш детально розглядати кожен окремий випадок вчинення злочину неповнолітньою особою. Цінним досвідом для держави послужило б і введення до складу судів усіх рівнів ювенальних суддів з розрахунку щільності населення неповнолітнього віку. Ця категорія суддів повинна пройти психологічну та педагогічну підготовку для роботи з вказаною категорією осіб, що з часом забезпечить висококваліфікований розгляд таких злочинів.²

Якщо звернутися до досвіду Великої Британії, то варто зауважити, що ресоціалізаційні заходи закріплені на державному рівні та діють в рамках положень відповідних наказів «Про направлення на колегію у справах неповнолітніх», «Про відшкодування заподіяної шкоди», «Про проходження реабілітаційної програми»³. Відтак, направлення на колегію у справах неповнолітніх – це відносно новий вид санкцій, (застосовується з 2002 року) на базі практики 155 комісій з ресоціалізації неповнолітніх в Англії та Уельсі. Направлення на колегію у справах неповнолітніх застосовується в обов'язковому порядку лише для осіб, які вперше вчинили злочин і визнають свою провину. Вік неповнолітнього у Великобританії складає від 10 до 17 років, а тривалість виконання покладених на неповнолітнього зобов'язань – це часовий проміжок від 3 до 12 місяців залежно від тяжкості вчиненого злочину. Основним завданням діяльності колегії у справах неповнолітніх є сприяння у відновленні зв'язків із суспільством, каятті та усвідомленні вини неповнолітньою особою, а також можливість погашення судимості.

У діяльність колегії у справах неповнолітніх включені реабілітаційні заходи, наприклад, робота над злочинною поведінкою, вивчення можливостей працевлаштування. В рамках цих програм проводяться тренінги з лікування підлітків від наркотичної та алкогольної залежності, лікування у нарколога або інших фахівців, організуються секції «Наслідки насильницької поведінки», проводяться тренінги з управління своїм гнівом, тренінги за програмою «Життєві навички», ведеться облік відвідування підлітком спортивних секцій, школи або коледжу або проходження додаткових освітніх програм, окрім того, підліток має можливість проконсультуватися у фахівця з питань працевлаштування.

Вважаємо, що створення відповідної колегії в Україні вирішило б ряд проблем, таких як повне лікування від різних недуг (наркотичної та алкогольної залежності), проходження тренінгів з управління гнівом, допомога у працевлаштуванні, а, також, сприяло б переосмисленню життєвих настанов неповнолітньої та формуванню у неї активної соціальної позиції.

У Великій Британії система ресоціалізації заснована на ідеї профілактики злочинності серед неповнолітніх, та отримала розвиток з 1908 року, коли була прийнята серія законів про дітей і молодь. Кримінальне покарання застосовується до 14-17 річних злочинців. Якщо злочин вчинено вперше, то ресоціалізацією займаються місцеві служби та поліція використовуючи систему різних «приписів» на адресу такої дитини та систему

¹ Бечки Ш. Молодежь и помощь несовершеннолетни в США / Ш. Бечки – М. – 1991. – 45

² Шнайдер Г. Й. Криминология / Г. Й. Шнайдер . – М. – 2004. – С. 429.

³ Прись И В. Ресоциализация несовершеннолетних женского пола, осужденных к лишению свободы. Дисс. на соискание уч. ст. канд. юрид. наук. 12.00.08 – уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право. – Рязань. – 2011. – С. 229

«угод». Якщо вчинено тяжкий або повторний злочин, то запускається машина ювенального правосуддя¹. Не залежно від суб'єктів що здійснюють ресоціалізацію, обов'язковим є застосування ними індивідуальних реабілітаційних програм, закріплених відповідним наказом «Про проходження реабілітації». Термін дії програм не перевищує 3 роки. Головною метою є повна соціальна, психологічна, медична та правова реабілітація неповнолітньої особи шляхом використання максимальної кількості засобів і методів ресоціалізації.

У Нідерландах на сьогодні ефективно діють спеціальні соціальні програми, що створюють умови для ресоціалізаційної роботи з неповнолітніми. На увагу заслуговує комплексна програма з ресоціалізації неповнолітніх осіб (HALT) яка діє на території всієї країни як програма альтернативних позбавленню волі заходів покарання для тих, хто вчинив злочин вперше у віці від 12 до 18 років. Основний акцент відповідно до програми ставиться на роботу з батьками, сім'ями, вирішення всіх проблемних ситуацій та соціальному оточенні неповнолітнього, усунення прогалин та проблем в нормах і цінностях дитини; велика увага звертається на гендерну ресоціалізацію. Основними методами ресоціалізації виступають педагогічна та соціально-психологічна допомога батькам та безпосередньо дітям.

Основне навантаження щодо забезпечення і організації ефективного процесу ресоціалізації неповнолітніх покладено на працівників служби пробації, які в більшості випадків мають освіту соціального працівника. Важливу роль у цьому процесі відіграють спеціалісти, які надають додаткові послуги (психіатричні, психологічні, соціальні, педагогічні та ін.).²

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Підсумовуючи вищевикладене, ми дійшли висновку, що накопичений в різних країнах досвід з ресоціалізації неповнолітніх осіб засуджених до позбавлення волі є досить ефективним і може бути використаний в Україні як на законодавчому рівні, так і в практичній діяльності шляхом:

- прийняття законів про безоплатну правову допомогу, медіацію (примирення), службу пробації;
- розроблення державної програми ресоціалізації неповнолітніх осіб які вчинили злочин;
- підготовку пропозицій щодо створення єдиної системи взаємодії та адміністрування діяльності органів, що працюють з дітьми;
- організація методичного та інформаційного забезпечення: надання правової, консультативної та інформаційної допомоги дітям, їх батькам та особам, які виконують обов'язки щодо виховання дітей, з метою підвищення ролі сім'ї у процесі виховання;
- реалізація пілотних проектів щодо створення центрів відновного правосуддя, центрів пробації та центрів соціальної реабілітації неповнолітніх, які вчинили правопорушення;
- підтримку волонтерських програм щодо роботи з неповнолітніми, залучення студентів навчальних закладів відповідного освітнього спрямування до оціального

¹ Ковалев В. А., Чаадаев С. Г. Органы расследования и судебная система Великобритании / В. А. Ковалев, С. Г. Чаадаев. – М. : РИО ВЮЗИ. – 2005. – 89 с.

² Павлова Євгенія, Луценко Юрій. Досвід роботи з ресоціалізації неповнолітніх у Нідерландах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrprison.org.ua/news/1223922713>, дата доступу 29.01.2015.

патронажу дітей, які тримаються у спеціальних виховних установах, а також тих, які перебувають на обліку в органах внутрішніх справ;

– створення при територіальних центрах соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді денних консультативно-дозвільних центрів;

– розроблення індивідуальних навчальних програм та інноваційних виховних методик для учнів, які навчаються у навчальних закладах соціальної реабілітації, з урахуванням особливостей їх соціально-психологічного розвитку та організації навчально-виховного процесу в цих закладах;

– запровадження додаткових форм впливу на неповнолітніх правопорушників злочинців шляхом залучення їх до суспільно корисної праці;

– інформування населення про основні засади кримінальної юстиції щодо неповнолітніх (характер заходів, спрямованих на профілактику дитячої злочинності, програми відновного правосуддя (процедури медіації).

– заходи кадрового забезпечення мають включати розроблення програм та організацію проведення низки комплексних освітніх заходів, спрямованих на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації спеціалістів, які працюють з дітьми, що потребують ресоціалізації.

Література:

1. Шмидт, В. Р. Интеграция подростков в конфликте с законом: зарубежный опыт / В. Р. Шмидт. – М.: Центр содействия реформе уголовного правосудия. – 2007. – 178с.

2. Уголовный кодекс штата Техас. Принят Законодательным собранием штата Техас. 63-я законодательная сессия Законодательного собрания штата» Техас, вступил в силу с 1 янв. 1974 г. с изм. и доп. на 1 июля 2003 г. / науч. ред. И. Д. Козочкин; пер. с англ. Д. Р. Осипова, И. Д. Козочкин. - СПб.: Изд-во Р. Асланова «Юрид. центр Пресс», 2006. – 576с.

3. Свод законов США // Уголовное законодательство зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии, Японии) : сб. законодательных материалов / под ред. И. Д. Козочкина. – М. – 1999. – 765с.

4. Шиловская А.Л. Принудительные меры воспитательного воздействия: оценка состояния и перспективы развития / А. Л. Шиловская . М.: Ин-т права и публичной политики – 2009. – 89с.

5. Юревичиус И. Дорога к Латвийской службе пробации // Вопросы ювенальной юстиции / И. Юревичиус. – № 1. – 2009. – 124с.

6. Бечки Ш. Молодежь и помощь несовершеннолетни в США / Ш. Бечки – М. – 1991. – 145с.

7. Шнайдер Г. Й. Криминология / Г. Й. Шнайдер . – М. – 2004. –429 с.

8. Прись И В. Ресоциализация несовершеннолетних женского пола, осужденных к лишению свободы. Дисс. на соискание уч. ст. канд. юрид. наук. 12.00.08 – уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право. – Рязань. – 2011. –229 с.

9. Ковалев В. А., Чаадаев С. Г. Органы расследования и судебная система Великобритании / В. А. Ковалев , С. Г. Чаадаев . – М.: РИО ВЮЗИ. – 2005. – 89 с.

10. Павлова Євгенія, Луценко Юрій. Досвід роботи з ресоціалізації неповнолітніх у Нідерландах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrprison.org.ua/news/1223922713>, дата доступу 29.01.2015.

CHARACTERISTICS OF FOREIGN MODELS OF RESOCIALIZATION OF JUVENILES SENTENCED TO IMPRISONMENT**N. KARPINSKA**

Statement of research problem and its significance. Today in the world there is no single, absolute model of response to juvenile crime, and the only Foundation that unites the various systems are international standards for the treatment of juvenile offenders. The study of foreign experience is interesting from the point of view of the interaction of various factors that promote or inhibit the re-socialization. This is only possible through detailed consideration of the law enforcement practice of individual States.

The aim of the article is the analysis of the experience of re-socialization of juveniles sentenced to imprisonment in some countries, the classification of the models of re-socialization.

The presentation of the main material and rationale of the study results. The development of penal theory and practice is characterized by opposition supporters repressive approach (repressive model) to the problem of execution of criminal punishment in the form of imprisonment and humanistic approach, which initially was the principle of the possibility and necessity of re-socialization of offenders. The formation of the scientific foundations of this concept realized in reintegration (resili) model penal enforcement contributed to the modern philosophical, sociological, criminological, legal, psychological theories of American and European origin. This approach allows us to highlight some varieties of models reintegration characteristic of different countries, and to identify their main features. Noting the indisputability of the common features of one or another legal family, classification of models is not always caused adopted in the framework of the theory of law the separation of the legal system (family).

Resocialization as in the legal and substantive aspects, first of all, depends on the presence of juvenile justice or the General criminal proceedings against a minor. The effectiveness of re-socialization in the framework of the existing system of juvenile justice is defined by a set of characteristics such as early intervention and inclusion of appropriate services in the juvenile; social component; quick effects; the sequence and individualization of approach depending on the behavior of the juvenile, his situation; variability (actions, technologies, methods, ancillary structures, are ready to engage in re-socialization).

Depending on the juvenile justice system is a structural element of the criminal justice or social assistance system can distinguish four types of systems re-socialization.

The first type of systems re-socialization inherent in the ratio of legal mechanisms of juvenile justice with the General procedures in the criminal proceedings, and resocialization - with the main trends of social policy (Germany, Netherlands, UK).

For the second type is characterized by the ratio of legal mechanisms of juvenile justice with the General procedures in the criminal proceedings, however, the selection of a group of services which provide social services for juvenile offenders (USA, Canada, Japan).

The third type is the system of re-socialization in which the existing system of social protection integrated system of services for reintegration (Italy, France).

The fourth type is characterized by the difference of juvenile justice and the criminal justice system, and the system of social assistance for prisoners developed a special program of resocialization (Poland, the New Romania).

Depending on the legal (legislative) regulation of re-socialization of the state can be divided into two groups:

- 1) legislation which directly reinforces the need for re-socialization of prisoners, for

example, the criminal code of the state of Texas in Art. 1.02 reinforces the need "...social recovery of personality (resocialization) convicted ..."; p. 2 tbsp. Model 102 of the criminal code of the United States (1962); establishes the promotion of social restoration of the offender; in French law the most regulate in detail the issues of re-socialization of norms related to punishment of minors; KEK Germany establishes the resocialization of prisoners as the main task of corrections. According KEK Germany by means of re-socialization are the "human conditions of detention, single occupancy cells during rest, sleep (para. 1 § 18 KEK); labour activity, school and vocational education; if necessary therapeutic procedures (e.g., social-therapeutic institutions or branches); the transition to "open" (light) mode of punishment to the increase in the number of visits; the softening regime of the prison, which is a regular free (without supervision) goes beyond the territory of correctional institutions; intensive preparation for release.

b) the law resocialization is not directly fixed, however, resocialization as a goal of punishment, a consequence of the General policy of the state: thus, according to lawyers, the ultimate purpose of correction of a prisoner in England is his resocialization; criminal law of the Netherlands establishes the need for individualization of approach to the convict in the appointment of a reformatory for him, considering reintegration (article 12 of the criminal code); the activity of the penitentiary system in the US also penetrated the idea of resocialization.

Taking into account the fact that a common feature of current models of re-socialization is their belonging to the penitentiary system, according to existing institutional reintegration is possible to distinguish three groups of countries:

1) in which there is a relatively independent system of re-socialization of prisoners, for example, in France since 2006, the resocialization of prisoners in correctional institutions engaged educators who are not prison staff;

2) in which the work on the re-socialization perform as employees of the penitentiary system, and state and community social workers (Germany);

3) in which prisoners engage in specifically designed individual and group programs of their re-socialization, which may act as a condition of their parole (Germany, France and others)

In our opinion, to identify the most important characteristics and the formation of a hypothetical model of an effective reintegration of minors, including a female, you need to consider in more detail the specific implementation in practice on the example of individual countries, accounting or borrowing elements which can be used for the establishment in Ukraine of a holistic, comprehensive state policy (and, accordingly, the legal system, define the legal status of the subjects, and so on) reintegration of minors sentenced to deprivation of liberty.

The basis of responses to juvenile delinquency in Germany is not punitive and educational (educational) principle. The result of the reform of the law on juvenile justice (1990) was extended list of re-socialization of juvenile offenders, namely: involvement of public works, provision of public charity, various socio-psychological trainings, complex mediation. Coordination in the use of spectrum ressaca funds by the social worker, who is a representative of the Department of youth policy. The social worker is actively involved in the judicial process, juvenile, acting in the interests of a minor who committed a crime, is preparing the so-called "social report", which provides the court with a comprehensive description of all spheres of his life and offers the appropriate punishment. This measure is aimed at reducing the load juvenile courts. One social worker are not more than 10-15 Affairs, while the probation officer under observation is about 70 prisoners.

Latvia with the creation of the State probation service has entered into a number of those States that conduct their criminal policy aimed at achieving long-term changes in social behaviors of the offender, adhering to the rights and interests of each individual. This policy States enhances

public safety and reduces the number of reasons to commit new offences. The state probation service of Latvia performs functions such as the provision of pre-trial reports of the court and the Prosecutor; the development and implementation of programs of correction of social behavior of minors who committed a crime and oversee them; rendering assistance to persons released from penal institutions; ensuring the execution of public works juvenile offender; and the reconciliation process with the help of a mediator between the victim and the victim of a crime.

To inspectors of probation services with high demands, they pass the test, then take part in a public competition to fill this position, take them for a trial period, and after transfer to the work they are required to have to take a refresher course. Also, the probation service very closely with volunteers and community organizations who are ready to assist in the re-socialization of juvenile violence. on the other hand the result of any such cooperation is to inform society about the principles, objectives and results of probation. We believe that for Ukraine the experience of probation in Latvia will be useful in the aspect of introduction of the inspectors of probation, which will focus directly on the re-socialization of juveniles, and will act in their interests.

In the USA there are about 3500 juvenile courts. The hallmark of American courts is a combination of characteristics of charitable organizations and, at the same time, institutions for the implementation of social supervision. Despite the fact that in the American legal system, there are many subtleties regarding sentencing for juveniles, many U.S. experts believe that due to staff turnover, lack of knowledge, the judge often unable to assess the situation correctly and competently prescribe penalties that can have a negative impact on social rehabilitation of an adolescent. Consequently, the experts came to the conclusion that it is necessary to appoint judges for life juvenile . This proposal deserves attention. It is quite possible and consideration of this proposal in the framework of the question of the creation of a separate juvenile courts. Narrow specialization of judges in juvenile cases in Ukraine, in our opinion, would provide an individual approach to reintegration, would allow a more detailed consideration of each individual case crime, a minor. Valuable experience for the state, would be the introduction of the courts at all levels of the juvenile judges of calculating population density of juvenile age. This category judges must pass psychological and pedagogical training to work with the specified category of persons that will provide highly qualified consideration of such crimes.

If we turn to the British experience, it is worth noting that resili measures enshrined at the state level and act in accordance with the provisions of the relevant orders Of the Board on the Affairs of minors", "On the compensation of the caused damage, On completion of the rehabilitation program . Therefore, the direction of the Board of juvenile Affairs is a relatively new type of sanctions (effective from 2002) on the basis of practice 155 commissions on re-socialization of juveniles in England and Wales. Direction to the Board on the Affairs of minors applies mandatory only for those who first committed the crime and admit their guilt. The age of a minor in the UK is from 10 to 17 years of age, and the duration of perform minor obligations is the time period from 3 to 12 months depending on the severity of the crime. The main task of the Board of juvenile Affairs is to assist in the restoration of relations with the society, remorse and guilt minor, as well as the repayment capacity of a conviction.

In the work of the panel on minors included rehabilitation, for example, work on criminal behavior, the study of employment opportunities. Under these programs, conducted training on treatment of adolescents from drug and alcohol addiction, treatment by a psychiatrist or other professionals, organized the section "Consequences of violent behaviour", conducted training on managing his anger, the training program "Life skills", there are records of visits to teen sports clubs, school or College, or completing additional educational programs, in addition, the adolescent has the opportunity to consult an expert on employment.

We believe that the creation of the corresponding Board in Ukraine would solve a number of problems, such as complete cure of various ailments (drugs and alcohol), training on anger management, employment assistance, and contributed to the rethinking of the life systems of the juvenile and the formation of her active social position.

In the UK the system of re-socialization is based on the idea of prevention of juvenile delinquency, and has developed since 1908, when it was adopted a series of laws on children and youth. Criminal penalties apply to 14-17 year old criminals. If the offence is committed for the first time, the socialization involved local authorities and the police using a system of different "orders" such a child, and a system of "agreements". If committed serious or repeated offence, then run a machine juvenile justice . Not depending on the subjects engaged in socialization, it is obligatory to apply their individual rehabilitation programs, formalized by an order Of rehabilitation". The validity of the programs does not exceed 3 years. The main objective is full of social, psychological, medical and legal rehabilitation of minors by using the maximum number of means and methods of re-socialization.

In the Netherlands today now special social programs, which create conditions for resource work with minors. Attention should be comprehensive program for reintegration of minors (HALT) which operates throughout the country as an alternative to imprisonment penalties for those who are first-time offenders aged 12 to 18 years. The main focus of the programme is to work with parents, families, the solution to all problem situations and the social environment minors, eliminating gaps and challenges in the norms and values of the child; great attention is paid to gender socialization. The main methods of re-socialization are the pedagogical and socio-psychological support to parents and children.

The main load to ensure and establish an effective process of re-socialization of juveniles assigned to the employees of the probation service, which in most cases have the education social worker. Important role in this process is played by professionals, which provide additional services (psychiatric, psychological, social, educational and other).

Conclusions and prospects for further research.

Summing up the above, we concluded that accumulated in different countries experience for reintegration of minors sentenced to deprivation of freedom is quite effective and can be used in Ukraine as at the legislative level and in practice by:

- adoption of the law on free legal aid, mediation (reconciliation), the probation service;
- development of a state program of re-socialization of minors who have committed a crime;
- preparation of proposals for the creation of unified communication and administration of the activities of agencies working with children;
- the organization of methodical and information support: the provision of legal, Advisory and informational assistance to children, their parents and those who perform the duties of raising children, with the aim of increasing the role of the family in the education process;
- implementation of pilot projects the creation of centres of restorative justice, probation and social rehabilitation of minors who have committed offences;
- support for volunteer programs working with minors, students of educational institutions of relevant educational direction to the social welfare of children in special educational institutions, as well as those who are registered in the bodies of internal Affairs;
- creation of the territorial centers of social services for family, children and youth day Advisory centers;
- development of individual learning programs and innovative educational methods for students who are studying in schools of social rehabilitation, taking into account the peculiarities

of their social and psychological development and organization of the educational process in these institutions;

- introduction of additional forms of influence on juvenile offenders by engaging them in socially useful work;

- informing the population about the basic principles of criminal justice concerning minors (the nature of the measures aimed at the prevention of juvenile delinquency, programs of restorative justice (mediation).

- event staffing software should include the development of programs and the organization of a series of comprehensive educational activities aimed at training, retraining and advanced training of specialists working with children who are in need of resocialization.

References:

1. Шмидт В. Р. Интеграция подростков в конфликте с законом: зарубежный опыт / В. Р. Шмидт. – М.: Центр содействия реформе уголовного правосудия. – 2007. – 178с.

2. Уголовный кодекс штата Техас. Принят Законодательным собранием штата Техас. 63-я законодательная сессия Законодательного собрания штата Техас, вступил в силу с 1 янв. 1974 г. с изм. и доп. на 1 июля 2003 г. / науч. ред. И. Д. Козочкин; пер. с англ. Д. Р. Осипова, И. Д. Козочкин. - СПб.: Изд-во Р. Асланова «Юрид. центр Пресс», 2006. – 576с.

3. Свод законов США // Уголовное законодательство зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии, Японии) : сб. законодательных материалов / под ред. И. Д. Козочкина. – М. – 1999. – 765с.

4. Шиловская А.Л. Принудительные меры воспитательного воздействия: оценка состояния и перспективы развития / А. Л. Шиловская . М.: Ин-т права и публичной политики – 2009. – 89с.

5. Юревичиус И. Дорога к Латвийской службе пробации // Вопросы ювенальной юстиции / И. Юревичиус. – № 1. – 2009. – 124с.

6. Бечки Ш. Молодежь и помощь несовершеннолетни в США / Ш. Бечки – М. – 1991. – 145с.

7. Шнайдер Г. Й. Криминология / Г. Й. Шнайдер . – М. – 2004. –429 с.

8. Прись И. В. Ресоциализация несовершеннолетних женского пола, осужденных к лишению свободы. Дисс. на соискание уч. ст. канд. юрид. наук. 12.00.08 – уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право. – Рязань. – 2011. –229 с.

9. Ковалев В. А., Чаадаев С. Г. Органы расследования и судебная система Великобритании / В. А. Ковалев , С. Г. Чаадаев . – М.: РИО ВЮЗИ. – 2005. – 89 с.

10. Павлова Євгенія, Луценко Юрій Досвід роботи з ресоціалізації неповнолітніх у Нідерландах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrprison.org.ua/news/1223922713>, дата доступу 29.01.2015.